

19.04.24
Укр.літ

Клас: 9-А,Б
Вч.: Харенко Ю.А.

Тема: Пантелеймон Куліш – письменник, перший український професійний критик, автор підручників для школи, першого українського правопису «кулішівка»

Мета: ознайомити учнів із основними віхами життєвого та творчого шляху письменника, пояснити вплив на П. Куліша ідей європейського просвітництва, розкрити просвітницько-романтичний світогляд письменника, ентузіазм у громадській роботі на шляху духовного відродження й культурного збагачення нації;

розвивати вміння працювати з додатковою інформацією, аналізувати й осмислювати її; пам'ять, логічне мислення, вміння робити ґрунтовні висновки, формувати кругозір, світогляд школярів; соціальну, комунікативну, творчу компетентності; виховувати патріотизм, наполегливість і працьовитість для досягнення поставленої мети.

Хід уроку

Могутній майстер української мови й творець українського правопису, благородний поет, перекладач... має право на нашу велику повагу і вдячність.

М. Коцюбинський

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань

Міні-конкурс «Найкмітливіший учень класу»

Завдання: упродовж 5 хв. визначити зашифроване слово за допомогою перших літер відповідей.

1. Напрямок у європейській літературі та мистецтві, який уперше заявив про себе в італійській культурі XVI ст., а найбільшого розквіту досяг у Франції у XVII ст. Для нього характерна орієнтація на античну літературу, яка проголошувалася ідеальною, гідною наслідування. (Класицизм)
2. Різновид метафори: зображення неживих предметів або абстрактних явищ із наданням їм властивостей живих істот. (Уособлення)
3. Все, що написано або надруковане буквами (літерами). (Література)
4. Чергування підвищень і знижень голосу, тон мовлення, який дозволяє виражати почуття, ставлення до вимовленого. (Інтонація)
5. Драма, написана викладачами й розіграна учнями в навчальних закладах у часи пізнього середньовіччя. (Шкільна)

Зашифроване слово «Куліш». Підсумок конкурсу.

III. Оголошення теми, мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

IV. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу

Іван Франко називав П. Куліша «перворядною зіркою» в українському письменстві, «одним із корифеїв нашої літератури». Пантелеймон Олександрович відомий найбільше як автор першого україномовного історичного роману «Чорна рада». Автор першої фонетичної абетки, яка лежить в основі сучасного українського правопису.

Наш урок ми присвяtimo видатному письменнику української літератури. Намагатимемося дати відповіді на питання:

- якою була ця людина?
- який внесок він зробив у розвиток української літератури, мови, культури?

2. Вправа «Мозаїка особистості»

Учні об'єднуються в групи. Кожен з них самостійно опрацьовує частину біографії письменника, знайомить з нею свою групу. Потім усі разом занотовують у вигляді мозаїки життєвий і творчий шлях П. Куліша.

Групи працюють за напрямками:

- Дитинство
- Навчання
- 1840-ві
- Арешт, ув'язнення й заслання
- 1850-ті
- Останні роки життя
- Спадщина митця

Зразок мозаїки для групи «Дитинство»

Народився у
м. Вороніж
Чернігівської губернії
07.08.1819 р.

Батько

заможний хлібороб
Олександр Андрійович,
що походив зі старовинного
старшинського козацького
роду

Мати

Катерина Іванівна - донька
козацького сотника Івана
Гладкого
козацького роду

Пантелеймон Куліш

успадкував від батька гарячий
темперамент, а від матері – любов
до пісні та душевну щедрість.
Виховувався у сім'ї **дядька**
Романа, дуже любив старшу сестру
Лесю, яка навчила хлопчика читати.

3. Презентація роботи в групах.

V. Систематизація, узагальнення засвоєних знань, умінь та навичок

1. Складання асоціативного куща «Яким я побачив П. Куліша»

2. Складання таблиці «Спадщина П. Куліша»

Сфера діяльності	Внесок П. Куліша
Література	
Фольклор	
Публіцистика	
Мовознавство	
Переклади	
Видавнича справа	
Історія	

4. Дидактична гра з елементами змагання «Влучна відповідь».

Дати відповіді на питання:

- Які чинники формували світогляд П. Куліша?
- Чи були його погляди державотворчими?
- Чому він розійшовся у світоглядних позиціях із кирило-мефодіївцями?
- А громадська діяльність заслуговує на увагу?
- Які найвиразніші риси характеру митця?

VI. Підсумок уроку.

VII. Домашнє завдання. Опрацювати конспект, прочитати роман «Чорна рада», виписати цитати до образів головних героїв, індивідуальне завдання: підготувати інформацію про історію написання роману – хроніки.